

VALTIONEUVOSTON ASETUS MAKSUTTA JAETTAVIEN PÄÄSTÖOIKEUKSIEN HAKEMISESTA PÄÄSTÖKAUPAN VAKIINTUNEILLE LAITOKSILLE PÄÄSTÖKAUPPAKAUDELLE 2021—2030**YLEISPERUSTELUT****1.1 Nykytila**

Päästökauppa on Euroopan unionin ilmastopolitiikan keskeinen ohjauskeino. Päästökauppa aiheuttaa kuitenkin kustannuksia sen piirissä oleville toimijoille. Niin kauan kuin toimijoiden globaaleihin kilpailijoihin ei kohdistu vastaavaa kustannusrasitusta, kustannukset lisäävät riskiä siitä, että yritykset siirtävät tuotantoa Euroopan unionin ulkopuolelle. Riskin hillitsemiseksi tietyt toimialat saavat päästöoikeuksia maksutta myös päästökauppaudella 2021—2030.

Päästöoikeuksien myöntäminen maksutta, jäljempänä *päästöoikeuksien ilmaisjako*, perustuu EU-tasolla harmonisoituihin sääntöihin. Pääperiaatteista säädetään päästökauppaa koskevassa direktiivissä ja useista yksityiskohtaisista säännöistä komission delegoidussa asetuksessa, jäljempänä *komission ilmaisjakoasetus*. Komission ilmaisjakoasetuksessa säädetään myös päästöoikeuksien ilmaisjaon hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä tiedoista. Komission ilmaisjakoasetus on kaikissa jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

Päästöoikeuksien ilmaisjaon hakemisen keskeiset kansalliset periaatteet tullaan säätämään päästökauppalaisissa (311/2011), jota tullaan muuttamaan lailla päästökauppalain muuttamisesta (XX/2019). Eduskunta hyväksyi lain päästökauppalain muuttamisesta 25 päivänä tammikuuta 2019 ja sen arvioidaan tulevan voimaan helmikuussa 2019. Päästökaupan vakiintuneita laitoksia koskeva määräaika kauden 2021—2025 ilmaisjaon hakemiselle on tietyin poikkeuksin 30 päivä huhtikuuta 2019. Päästökauppalain 35 f §:n 3 momentissa tullaan säätämään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävien asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta.

1.2 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetuksella täydennetään komission ilmaisjakoasetuksen sekä päästökauppalain säädöksiä päästöoikeuksien ilmaisjaon hakemisesta. Asetuksella hakemukset ohjataan jätettäväksi Energiaviraston, jäljempänä *päästökauppaviranomainen*, ylläpitämään päästökaupan sähköiseen FINETS-järjestelmään sekä säädetään hakemuksen muotovaatimuksista. Asetuksella pyritään korostamaan sähköisen asioinnin ensisijaisuutta mutta taataan toiminnanharjoittajille mahdollisuus hakea ilmaisjakoa muuten kuin sähköisesti FINETS-järjestelmässä esimerkiksi tilanteessa jossa FINETS-järjestelmässä on käyttökatko.

Tavoitteena on ilmaisjaon hakemisen sujuvoittaminen ja hakemukseen liittyvien vaatimusten selkeyttäminen. Samalla pyritään keventämään päästökauppaviranomaisen sekä työ- ja elinkeinoministeriön ilmaisjaosta koituvaa työtaakkaa ohjaamalla toiminnanharjoittajat käyttämään päästökauppaviranomaisen laatimaa hakemusohjaa ja asioimaan ensisijaisesti sähköisesti FINETS-järjestelmässä.

1.3 Esityksen vaikutukset

Ehdotettavilla tukihakemuksen jättämisen menettelyillä ei arvioida olevan taloudellisia, ympäristöön liittyviä tai yhteiskunnallisia vaikutuksia. Päästökauppakautta 2021—2030 koskevien päästökauppajärjestelmän muutosten vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi päästökauppalain muuttamisesta (HE 228/2018).

1.4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä, koska asia on yleiseltä merkitykseltään vähäinen.

Asetusehdotuksen lausuntopyyntö lähetettiin 15 päivänä helmikuuta 2019, ja lausuntoaika päättyi 22 päivänä helmikuuta 2019. Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville tahoille: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiavirasto, Energiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Teknologiateollisuus ry ja ympäristöministeriö. Myös muut kuin tahot, joille lausuntopyyntö osoitettiin, saattoivat antaa lausuntonsa asetusehdotuksesta.

1.5 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 5 päivänä maaliskuuta 2019.